

عنوان مقاله:

تصویر ذهنی کودکان از منظر خیابان‌های شهری

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات شهری، دوره 6، شماره 24 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

علی اسدپور - مدیر گروه معماری داخلی دانشگاه هنر شیراز

پریا برزگر - دانشجوی دکتری شهرسازی دانشگاه هنر اصفهان

نیلوفر کشاورزی - دانشجوی کارشناسی ارشد معماری

خلاصه مقاله:

خیابان به لحاظ ساختاری و محتوایی بخش مهمی از انتظام فضایی شهر را تشکیل می‌دهد. منظر خیابان همچون منظر شهری واجد ابعاد عینی و ذهنی است. از سویی کودکان که موضوع مهمی در مطالعات محیطی در چند دهه‌ی گذشته بوده‌اند، به سبب مقیاس ذهنی و جسمی متفاوتی که با بزرگسالان دارند، تصویر ذهنی متفاوتی از خیابان خواهند داشت که موضوع پرداخته شده‌ای نیست. بنابراین هدف این پژوهش شناسایی عوامل کالبدی (عناصر و اجزاء) و غیر کالبدی (رفتارها، رویدادها و خاطره‌ها) مؤثر در تصویر ذهنی کودکان 5 تا 7 سال از منظر خیابان‌های شهری شیراز است که این کار از نظر موضوع پژوهش (خیابان) و توجه به کودکان ایرانی در تحقیق نوآورانه است. روش‌شناسی این پژوهش مبتنی بر راهبردهای همبستگی و کیفی است. تصاویر ذهنی با تکنیک «نقشه‌های کروکی‌وار» (ترسیم کودکان) که از دسته روش‌های طراحی-ترسیمی (زایشی) هستند استخراج شده است. مزیت این روش همانا فراهم آوردن زمینه‌ای برای بیان‌های غیر کلامی است که کودکان را فعال و خلاق می‌نماید. در مجموع 118 نقاشی با این روش گردآمده که ضمن تحلیل توصیفی آماری به روش تحلیل عاملی اکتشافی نیز با نرم افزار SPSS نسخه 22 مورد واکاوی قرار گرفتند. ترسیم‌ها که با راهنمایی مربیان خوانش شدند، در بیشتر موارد خیابانی مستقیم را نشان می‌دهند. گونه‌شناسی عناصر کالبدی ساختار خیابان اولویت ترسیم خودرو، خط‌کشی خیابان و چراغ‌راهنما را نشان می‌دهد. از میان عناصر و عوامل طبیعی، خورشید و ابر بیشترین فراوانی را داشتند. ترسیم انسان بیش از انواع موجودات زنده بوده است. اغلب ساختمان‌های ترسیم‌شده نیز از گونه بلندمرتبه بودند. درکل میزان گوناگونی رنگ‌ها و جزئیات، اندک ارزیابی گردید و بیشترین اغراق در ترسیم به ترتیب از آن خودرو، چراغ راهنمایی و انسان بود. تحلیل عاملی سنج‌ها در کل 6 عامل را در تشکیل تصویر ذهنی کودکان شناسایی نمودند که به ترتیب عبارتند از: «طبیعت و بازی»، «مقررات خیابان»، «طبیعت آسمان»، «ساختار خیابان»، «منظر شهر» و «ساختار تقاطع». در کل عواملی که به هندسه، ساختار و نظم حاکم بر خیابان مربوط بودند، بیشترین فراوانی را در تصویر ذهنی کودکان دارند. فقدان فعالیت‌های انتخابی و اجتماعی در ترسیم‌ها بیانگر ضعف خیابان‌های شهرهای کشور در تحقق رویدادها است که کاهش سرزندگی را در پی داشته است.

کلمات کلیدی:

تصویر ذهنی، نقشه‌های کروکی‌وار، منظر خیابان، طبیعت و بازی، طبیعت آسمان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1172603>

